

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A népoktatási törvény revíziója.

Régóta égetően szükségessé vált már népoktatásügyünknek egységes alapon való rendezése. Jó ideje is foglalkoznak már az illetékes körök ennek előkészítésével, országos gyűlések és egyetemes kongresszusok már számtalanszor megvitatták a dolgot és kifejtették azokat az elveket, melyek szerint a revízióknak meg kell történnie.

Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1896. évi második országos és egyetemes kongresszuson azt az elvet hangoztatta, hogy a népnevelési törvény revíziójának sulypontja tulajdonképen inkább annak adminisztratív, mint paedagogiai rendezéseinek nyugszik; hogy az állam befolyásának hatályosabb biztosítása, az államellenes iskolai üzelmek sikeresebb megakadályozása, a tanítóképesítés államosítása, a tankötelezettségnek intenzívebb és extenzívebb végrehajtása által lehet és kell biztosítani a nemzeti irányú népoktatást.

Ezt az elvet most Berzeviczy meg is akarja valósítani. Ugyanis ezen elvek alapján és az adott utasítások nyomán

elkészítette a népoktatási törvények revíziójára vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetét, amelynek megvitatására az egyházak vezetői, a parlament tagjai és szakférfiak közül május 27-ikére népes értekezletet hívott egybe.

Az előadói tervezet első sorban a rendes iskolába való járást vagyis a tankötelezettség érvényre emelését akarja biztosítani. Már harmincöt év óta van ugyan életbe léptetve a tankötelezettség, de a gyakorlati életben nincs megvalósítva. Hiszen iskolaköteles gyermekeinknek csak nyolcvankét százaléka jár iskolába, míg a többi minden iskolázatás nélkül nő fel. De az iskolába járók is nagyon rendetlenül látogatják az iskolát, mi által a népoktatásnak általában és különösen a magyar nyelv tanításának nincs meg a kellő eredménye. E bajokon az új javaslatban felvett szigorú rendelkezések bizonyára segíteni fognak.

Megállapítja azután a javaslat az elemi népoktatás egész szervezetét, úgy a mindennapi mint az ismétlő-tanfolyamban. Ezen szervezetben azután biztosítani fog különösen a nemzeti irányú

népoktatás és különösen a magyar nyelv tanítása. Igaz, hogy a magyar nyelv kötelező tanítását már 1879-ben törvénybe iktattatták, de maga a miniszter kénytelen évenként jelentésében kimutatni, hogy bizony számtalan tanító van hazánkban, ki a törvény rendelkezésének nem tud, sőt mi több, nem akar eleget tenni. Ezentul az államnak különösen az iskolák segélyezése által több eszköz fog rendelkezésére állni, hogy a törvény intézkedéseit teljesen végrehajtsa, illetve azok végrehajtását ellenőrizze és az az ellen vétőket megbüntesse.

A javaslat a községi és felekezeti tanítók fizetésének rendezéséről is kíván gondoskodni. A tanítói fizetést évi 800 koronában állapítja meg, de ezen minimumon felül az illetékes főhatóság kívánságára 1000 koronáig terjedhető kiegészítésre ad államsegélyt. Az eddigi öt korpótlék helyett hat korpótlék fogja a tanítókat illetni, úgy hogy harminc évi szolgálat után korpótlékkal együtt 1400 illetve 1600 korona nyugdíjba beszámított javadalmazást fog minden tanító élvezni.

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Gusztikám.

A térdemen tanítatlak
Minden szépre, minden jóra,
S úgy örül a lelkem rajta:
Hogy úgy hallgatsz a szép szóra.
Megfigyeled, amit mondok,
Megtfontolva, értelemmel,
Hogy mily okos kis leány vagy,
Nem is hinné el az ember.

Minden iránt érdeklődő,
Mézet gyűjtő méh a lelked,
Mely csapongó, könnyű szárnyán
Szomjú vágygyal körülrepked.
És amit lát, amit talál,
Mind együvé hordja szépen,
Ennyi szépre hogy is lehet
Hely a te kis fejcskédben?

Hiába van egy rakáson,
Nem kell a játék tenéked,
Azt mondog: hogy legkedvesebb,
Legszébb, amit én beszélek.
Ajakamról az ígéket
Reggelig is elhallgatnád,
Ha nem jönne és ölemből
El nem vinne édes anyád!

Azt mondja: a szépből, jóból
Holnapra is hagyjatok már,
Es te mégysz, de lelked vágya
Soká tart, míg nyugtot talál.
Annyi kérdeznivalód van,
Hogy elfárad lelkem bele
S válasz helyett ajakadat
Édes esőkkel rakom tele.

Éjszak felé.

Norvégországi utirajz.

Irta VÉRTESI KÁROLY.

(Folytatás.)

Többen bangoztatják, hogy kiadják az utról irt munkájukat. Melyik közülök a muzsájával nyájas viszonyban élő, ragyogó szép-író, a ki gondolatait megörökíteni tudja, melyik a lapos elbeszélő, kinek a munkáján fog csillogni a tehetség jegye, kién nem, ki mondhatná? Némely könyvből egész sor kiadás kel el, a másik nem fogy sehogy. Az egyiket lekötött lélekkel olvassák, a másikat félreteszik tolakodó tudása miatt. Annyi bizonyos, hogy olyik üres tudakosság, csak negyelyezi az írást, nem látanak betti soha nyomdafestéket. Már most roppant feltületeséggel

adja elő a mit tud. Operette-t lehetne írni némely emberről. Egy tanár, a hajón dolgozza végig a szünidejét.

Tanulmányozom a különböző nemzetek fiainak hasonlóságait és különbözőségeit. Ellobbantok egy svéd gyufaszálat, Sekerbäts tündstickor-t; szivarszó mellett, a füstön keresztül szétnézek. Azok közé állok, a kik üditik egymás kedélyét s utazásaikról beszélgetve, kicserélik eszméiket a látottak, hallottak és tapasztaltak fölött, szóval emberlátók. Közöttük, uton megifjodott öreg viszi a szót.

A hajón levő utitársak sokaságából kiemelkedik a hangulatkeltés virtuózja, tőle frappans ötletet hallok, az elcsépelet dolgokat is új mezbe tudja öltöztetni, hallgatóit lenyűgöztetve hozni. Egy tudós, nagy tapasztalásu, finom modoru uri ember, szellemi kincseinek bőségszarujából ürítget.

Bergen megnézése után szálltak fel többen, új emlékezésből sok érdekeselet tudtak beszélni fölöttük, közel-távol elvonuló égi háboruról, az ország jó utairól, az ügyes kocsiszolgálatról, magáról a nevezetes városról, a mely nevét a környékező hegyesucsoktól nyerte. Nehéz, hegyi turok után, kisebesedett

Fontos rendelkezése az előadói tervezetnek a tanítóképesítés államosítása. A tanítóképzés és képesítés ugyanis eddigelé leginkább felekezeti képzőkben történt. A képzés joga az állam szigorított felügyelete mellett ezentul is meglesz a felekezeteknek, de a képesítés joga kizárólag az államot fogja illetni.

Hogy azonban a javaslatban lefektetett helyes elvek ne maradjanak papíron, gondoskodik a javaslat, hogy az állam a népoktatás felett hatékony felügyeletet gyakorolhasson.

Az előndói javaslat öt fejezetében a tankötelezettséget az elemi népiskola két (mindennapi és ismétlő) tagozatát: a községi és felekezeti tanítók javadalmazását és az állam által gyakorlandó fegyelmi jogot: a tanítóképzést és képesítést; végre az állami tanfelügyeletet összesen 82 §-ban szabályozza.

Az első fejezet tiz szakaszából különösen fontos a harmadiknak a rendelkezése, mely szerint, ha a gyermek hat év alatt nem sajátította el a szükséges tudnivalókat, szülője vagy gyámja még egy évig köteles iskolába járatni. Ezenkívül fontos az a rendelkezés, hogy az iskolába nem járó gyermek szülőjét vagy gyámját 30, illetve 100 koronáig terjedhető bírsággal sújtja, mely bírság közmunka teljesítése által is leróható.

A második fejezet huszonnégy szakaszából áll. E fejezet a hat éven át tartó mindennapos és a három éven át tartó ismétlő tanfolyamról rendelkezik, azt a fontos ujitást tartalmazza, hogy oly nem magyar nyelvű népiskolákban, ahol a növendékeknek legalább 20 százaléka magyar anyanyelvű az idegen nyelv mellett, a magyar is kötelező tanítási nyelv. A nem magyar nyelvű népiskolákban a magyar nyelvet ugy-

kell tanítani, hogy a tanuló „az ő életviszonyainak megfelelően gondolatait magyarul tisztán és szabatosan ki tudja fejezni, továbbá, tudjon magyarul folyékonyan olvasni, helyesen írni és számolni.“ A felekezeti iskolák iskolakönyveit a kultuszminisztérium megbíráhatja abból a szempontból, hogy nem tartalmaznak-e államellenes, alkotmányellenes vagy törvényellenes tanításokat.

A harmadik fejezetnek tizennégy szakasza a községi és felekezeti tanítók fizetését rendezi olyan módon, hogy a rendes tanítók és tanítónők fizetése legalább 800 korona, a segédtanítóké 600 korona. Az ötödéves korpótlék 100—100 K. Ha az állam valamely községi vagy felekezeti tanító fizetéséhez 120 koronát meghaladó állami segítséggel járul hozzá, a tanító kinevezése a kultuszminiszter jóváhagyásától függ. Ha az állami segítség 800 korona, az illető tanítót a kultuszminiszter nevezi ki. Fegyelmi eljárás alá kerül az a tanító, a ki a magyar nyelv tanítását elhanyagolja, aki az iskolában a kormány által tiltott iskolakönyveket használ, ha államellenes irányt követ, s végül, ha kivándorlási ügyekkel foglalkozik.

A negyedik fejezet huszonnyolc szakaszából áll. Ezek szerint a felekezeti tanítóképzők alapvizsgálataira a kultuszminiszter kormányképviselőt küld, akinek kötelessége meggyőződést szerezni arról, hogy a tanítójelölt a magyar nyelvet oktatóképesítéssel bírja. Még sokkal szigorubb és hatásosabb az állami ellenőrzés a tanítóképesítő szakvizsgálatnál. Ez a szakvizsgálat ezentul csakis állami tanítóképesítő szakvizsgáló-bizottság előtt tehető. A felekezeti iskoláknál ebben a bizottságban egyenlő

számmal vannak a miniszter által kinevezett és a felekezeti hatóság által kinevezett tagok. Egyik elnökét a miniszter nevezi ki, a másikat az egyházi főhatóság. Ezentul nem is fog megtörténni, hogy oly jelölt kaphasson tanítói oklevelet, aki tökéletesen nem beszél magyarul.

Az ötödik fejezet hat szakasza az állami tanfelügyelettelökéletesítését célozza oly módon, hogy a miniszter a tanfelügyelők mellé a szükséghez képest megfelelő számú iskolafelügyelőt alkalmazhat. Ezek szintén állami felügyeletet gyakorolnak az iskolákban. Az új törvény szerint a tanfelügyelő a tanítókat kisebb hanyagság vagy engedetlenség esetén tiz koronáig terjedhető rendbírsággal sújthatja.

A katonai követelések A legújabb katonai követelésekre vonatkozólag a bécsi félbivatalos Pol. Corr. jelenti, hogy a rendkívüli hadügyi költségek fedezésére szolgáló kölcsönt huszonöt esztendőre amortizációra tervezik és a jövőben költségvetéseken történő megtakarítások nemcsak a kamatnak fedezésére, hanem tőkétörlesztésre is fognak szolgálni. Mint a kormányhoz közelálló körből jelentik, a hadügyminiszter által kért s a delegációk által megszavazandó milliókat a hadikormányzat nem annyira a háború veszedelem miatt, hanem inkább technikai okokból kéri. E forrás szerint hadseregünknek nincsen megfelelő ágyufegyvere, ezt pedig be kell szerezni. Míg kénytelenek vagyunk hadsereget tartani, addig gondoskodni kell mindig róla, hogy a hadseregnek kellő és hasznavehető ágyufegyvere legyen. A hadsereg tűzérségi fegyverze a lehető legrosszabb karban van. Ezt parlamenti köreink évek óta tudják. Ami illeti az ágyukra és a hajóépítésre való beszerzendő anyagot és az ipari megrendeléseket, úgy vagyunk értetlenséggel, hogy mindössze is csak körülbelül 11 millió korona értékű ágyucsövet fognak az Ausztriában lévő arzenálban előállítani. A többi anyagra és ipari megrendelésre nézve a magyar kormány már kellőképpen gondoskodott róla, hogy a magyar anyag és a magyar ipar a kvóta teljes arányában járuljon hozzá a hadifelszerelés előállításához. A kormány e rendkívüli hadiszükségletet kölcsönművelettel

lábbal, meg a kocsin, derekuk kipróbálása után, megpihenőt találtak a hajón. Egynémelyiken még rajta a csuklyás köpeny, turista ing, térdharisnya és a hegymászó cipő. Ebéd idejére felváltja ezeket a recézett mellű férfi ing, magasan álló vagy kétréttben lehajló, hófehér vendég gallér, vékony talpu, simuló bőrrű cipő.

Bergenről szól az ének. Golf-áram érinti a várost s a bőséges vizpárolgás a hegy-csucsokon lehtülvén, bőségesen esik ott. A felhőknek folytonos küzdésében, az emberek mindig esernyővel járnak. Jó humorra valló friss ötletesség látszatával humoros mezbe burkolva mondják a Bergenből jövők, hogy ott a ló meghokrosodik, ha vizetálló köpönyeg vagy esernyő nélkül lát embert. Egy hajóskapitányról meg azt beszélnek, hogy Bergen alá kerülve a gőzzel szép időben, megfordította azt, nem hitte, hogy Bergennél van, a hol mindig rossz az idő. Idős norvég ember, lelke vidám derűjével mondta nekem, hogy ezek az élcek özönviz előttiék. Annyi igaz marad, hogy a Golf-áram hozza ide a felhőket s így Bergenben esővel váltakozik a borús idő. Ebben az esztendőben (1897) ilyen idő járt a magyar Alföldön is, gyakran eleredt

az eső. Amerre mi most járunk, a bergeni foszladozó nehez esőfelhőtől kitisztult az ég, halaványan ragyog a kéksége.

A hajón, a maga valóságában bontakozik ki előttem a világ. A nagyvilág művelt polgárai között kezdem magamat jól érezni. A nemes szív törvénye, a jóízlés és jólneveltség ellen, dehogyan vétene valaki, csak a kieserélt névjegyeken látok tartalmatlan címekeket. Válszanak attól boldoggá. Minden értékét összeszedve, világpolgári modorban úgy viseli magát mindenki, mint azt a jólneveltség kívánja. A négytagu magyar otthonból az egyik bölcsmondással megjegyzi, hogy már ahhoz is a műveltség bizonyos foka kell, hogy magát valaki ilyen nagyobb szerű utazásra elszáuja.

Az étterem rogyásig megrakott asztalain vastagfalu üvegek s egyéb asztaldiszek, apró, színes selyem zászlók között, az egyik magyar nemzeti színtű, jóleső érzéssel látom a hármashalmu és négy folyóju paizson a magyar koronát. Jól megférnek a zászlók egymás mellett. Tanulhatna a kis Horvátország, mely nemzetiségi tres ábrándok kergetésével, örjögéssel akarna nagy Horvátország lenni, de nem megy az. Tanulságul mást is olvasok

le a pálcikákra szegezett kelme darabokról. Azt, hogy mennyi figyelemmel vannak itt az idegenek iránt.

Módot adjatok rá és a jó sorsot hamar megszokjuk. Ugy vegyük az életet, a mint kínálkozik. Neptun beerte kevés áldozattal, egy kis erőlködési rohammal, de volt közöttünk egy kötekedő, lehulló bajuszu, rótes szakállu ur, kiben aféle megfordított neptuni erő volt; mikor társaságunkban megjelent, szeretett vihart támasztani, legyőzve se ballgatott. Nem hederítettünk kákacsomóra.

Viharba nem jutottunk, nem kellett tehát félve tekinteni a haragos égre, Neptun nem követelte ama bizonyos adó lefizetését, átmeneti rosszullet is kevés akadt. A szélcsendes időben tanulmányozhattuk a gyomor esztetikáját. Inyenc mosolygással néztük a sok jó falatot, a mi kikertült a hajókonyhából. Kinekinek az izlése szerint. A tenger izletes gyümölcssei közé vegyültek messzeföldről: a sárga dinnye és az ananász. Előbbeni, ezidőben az Alföldön is ujdonság számba megy; ize olyan volt, mintha üvegházból került volna ki, de ették mint ráritást; vastag cukorburkolatban elveszett a dinnye. Beszéltem a mi

akarja fedezni olyképen, hogy azok az összegek, amelyek a hadibüdzsében eddig is mint rendkívüli kiadások szerepeltek, fedezetül szolgáljanak arra a kölcsönműveletre. A kormány nem járadékkölcsönt tervez, hanem olyat, amely nem nagyon hosszú időre nyúlik, legfőleg 20 vagy 25 év alatt törlesztődjék. Az a 27 milliónyi korona, amely eddig is a hadügyi költségvetésbe felvételként mint rendkívüli kiadás, teljesen felszabadul, mihelyt a hadügyi kormányzat a legközelebbi egy pár év alatt ugyszólván egy csapásra szerzi meg nagyfokú rendkívüli hadiszükségeit. Ez a 27 millió korona nemcsak a kamatait fedezi a tervezett kölcsönműveletnek, hanem elég fedezeti alapot nyújt a tőketörlesztésre is. A kölcsönművelet így tehát semmiképen sem köti meg ezt a 27 milliónyi koronát örök időre, hanem csak addig, míg a kölcsöntőke le nem törlesztődik.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

(T. Z.) Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen Latinovits Pál főispán elnökölt; a bizottsági tagok közepes számmal voltak jelen. A tárgysorozat 157 pontból állott, melyeket a jelenvolt bizottsági tagok élénk figyelme mellett tárgyalt le a közgyűlés.

Mielőtt azonban a napirendre került volna a sor, két hatalmas momentum bontakozott ki és tette örökre nevezetessé a lefolyt közgyűlést.

Az első lelkes mozzanat a koronázott király felséges személye iránti hálát és ragaszkodást dokumentálta, a második annak a mélyszégyennek volt kifejezője, mely a koronázatlan költőkirály halálával érte e nemzetet és vele együtt szűkebb hazánkat: a vármegyét.

Az öröm pillanatai a lelkesedés frappans kitörése Rákóczy Ferenc hamvainak hazahozataláért, a magyar királyt illették. Bács-Bodrog vármegye közönsége mint egy szív, egy lélek ragadta meg az alkalmat, hogy a felségnek őszinte háláját

dinnyeinkről, ezeknek a cukortartalmáról. Nagy érdeklődéssel hallgatta az, kinek ez volt első dinnyeévése.

A szárnyasok mellé sorakoztak a beafsteak, de rénszarvas édeses ízű husából. A krisztianiai étlapról megjegyeztem, hogy a rénszarvas husnak egy ára van a marhahusnál. A hummerek, egyéb kisebb-nagyobb tengeri rákok sokasága mellett a kisebb-nagyobb tengeri halak, tengeri étvágy mellett bizony jól illettek. Lazac, omlós husa halványpiros mint a rózsza, igen izletes; tengeri rák, vörös mint a röstelkédős, hollandi izes; francia pikáns mártásokkal leöntött, kelletős ételek, a cukrászat műremekei, kandirozott narancs cikkek, ananász szeletek, gyümölcs kocsonyák váltakoztak a pazarul fölszerelt asztalon. Megválogathatjuk betevő falatunkat. Minden jól ízlik. A foghijas is megtalálja a maga étkeit. A tengeri csemege — frutta del mar — minden elképzelhető halnemenben, tetszés szerinti lakmározásra készen vár. Egész tanulmány a választékos ételsor, a kitért falatok. Akár foggal áshatjuk meg sirunkat.

(Folyt. köv.)

és ragaszkodását kifejezze, azért a dicső adományért, melyben a nemzetet részesítette. Ihletett ajkak tették az indítványt, melynek minden szava élénk és lelkes visszhangot talált a jelenvoltak szívében. Fernbach Károly bizottsági tag volt az indítványozó. Szűzbeszédéhez méltó témát választott. Amit mondott, abban mélység, igazság és szépség nyilatkozott meg. Minden szava viharos tetszést provokált s ott ahol a király felséges személyét aposztrófálta, ott a lelkesedés percekig tartó frenetikus éljenzésben tört ki. A vármegye közönsége a magasröptű beszéd hatása alatt az indítványt a legnagyobb lelkesedéssel tette megáévá és lelkesen ünnepelte a szónokot.

Jókai Mór haláláról a fájdalom őszinte szavaival Latinovits Pál főispán emlékezett meg. Az előbbi lelkes hangulatot mély szomorúság váltotta fel s a fájdalom ünnepélyes kifejezője az a siri csend volt, mely a közgyűlési termet betöltötte. Egy hang nem emelkedett fel s midőn a főispán szavait befejezte, a tompa zugás, mely a szomorú indítvány elfogadását jelezte, inkább gyászszolozsmához hasonlított, mint hivatalos ténykedéshez.

E két ellentétes mozzanat után kezdődött meg a közgyűlés napirendje.

*

Részletes tudósításunk a következő:

A közgyűlést Latinovits Pál főispán az egybegyűlt lelkes eljenzése közepette pontban 9 órakor nyitotta meg. A jegyzőkönyv vezetésével Vojnits István főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével Lederer Pál tb. főjegyzőt, az ügyészi teendőket ellátásával dr. Mikosevits Kanut főügyészt bizta meg. Lederer Pál tb. főjegyző a közgyűlés megnyitása után bejelentette, hogy még a napirend előtt jelentkeztek felszólalók. Fernbach Károly biz. tag volt az első szónok, aki Őfelsége a király legmagasabb elhatározásáról Rákóczy Ferenc dicső hamvainak hazahozatalát illetőleg a hála és köszönet megnyilatkozásául az alábbi beszéd kíséretében egy indítványt terjesztett elő, mely indítványt a megye törvényhatósági bizottsága a legnagyobb lelkesedéssel tett magáévá.

Fernbach Károly:

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Mielőtt indítványomat előterjeszteném, engedjék meg, hogy néhány szóval érintsem, egy itt, két év előtt lefolyt közgyűlésnek, minden magyar ember előtt oly fontos tárgyát.

Az 1902. évi április hó 22 én megtartott közgyűlésen tárgyalta a tekintetes törvényhatósági bizottság Heves vármegye azon, pártolás végett velünk közölt feliratát, melyben a törvényhozást arra kéri fel, hogy Tőkolyi Imre, II. Rákóczi Ferenc és Bercsényi Miklós magasztos emlékezetét megbélyegző 1687. évi V. és 1715. évi XLIX. törvény-cikkek törvénytárunkból töröltessenek és II. Rákóczy Ferenc dicső hamvai hazai földben helyeztessenek végleg örök nyugalomra.

A közgyűlés néhai nagytiszteletű Szendy Lajos indítványára ép úgy, mint az ország sok más törvényhatósága, sajnos, hogy nem mondhatom az összes törvényhatósága, lelkesedéssel azonosította magát azon felirattal s hasonszerű feliratot intézett a magyar országgyűléshez.

Erre újult erővel indult meg a nemzeti mozgalom a legideálisabb jellemű és legna-

gyobb magyar szabadsághős, II. Rákóczy Ferenc fejedelem hamvainak hazaszállítása iránt. De Isten tudja, meddig huzódott volna még el ezen évtizedek óta vajdó kívánsága a nemzetnek, ha közben, mint egy ujonnan támadt fényes csillag, meg nem jelenik Őfelsége, dicsőségesen uralkodó koronás királyunk azon kezei alatt, melyben legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy II. Rákóczy Ferenc hamvai, melyek közel 200 esztendője nyugszanak messze Törökországban, hazahozassanak.

Hogy mily óriási lelkesedést keltett ezen kiváló atyai szeretet és atyai gyöngédséget tanúsító figyelem a széles hazában, felesleges fejtegetnem.

Öröm és hála érzelmei lobogtatják meg minden magyar ember szívét Őfelsége koronás királyunk iránt, ki lehetővé tette, hogy azon nagy magyar szabadsághős hamvai, ki életében mindenét, de mindenét feláldozta a hazáért, hosszú két század múlva az édes, általa oly imádattal szeretett magyar földben pihenhessenek.

Őfelsége kegyes elhatározásának hatása alatt tisztelettel vagyok bátor indítványozni, intézzen Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága hálafeliratot Őfelségéhez. A hálafeliratnak szövegét ezennel bátor vagyok benyújtani, illetve felolvasni:

Felséges Császár és Apostoli Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Felédnek a II. Rákóczy Ferenc hamvainak hazaszállítása tárgyában kiadott legmagasabb kegyes parancsa az egész országban általános, lelkes közörömet keltett. Ezen általános, lelkes közöröm őszinte részeseiként siettünk mi is, Bács-Bodrog vármegyének kipróbált alattvalói hűségű közönsége a legmagasabb trón számolya elé, hogy Feléged előtt kifejezzük hazafias szívünk és hűségű lelkünk hálaérzését.

Feléged bölcsesége tudja legjobban, hogy a nemzetek erejének és haladásának első és főerőssége a nép és a fejedelmek között fennálló viszony. A félreértés ezer veszélyt hord méhében, míg a kölcsönös bizalom és az őszinte kölcsönös szeretet virágot teremt a népek haladásának és boldogulásának nehéz, rögzött útján. Örök igazság ez, melynek megalkuvást nem tűró nagy hatalmát a mi történelmünk is igazolja. A félreértéseknek egész láncolata huzódik végig hosszú időknél át nemzetünk életén. A félreértések és az azok nyomán támadt szomorú viszonyok ezer sajnó sebet ütöttek a hű magyar szívére, amely szintültig megtelt a legsúlyosabb fájdalommal. Amde a mindenek hatalmas Alkotója és Gondozója megelégette a hű magyar népre küldött nehéz megpróbáltatást s mikor annyi keserűség és évszázados küzdelem után legjobban sajnó a súlyos fájdalomtól a hű magyar szív, az ősi trónra ülteté Felégedet. Feléged és Istenben boldogult dicső emlékezetű Nagyszonyunk megértették a megkínzott magyart, a keblükre ölelték s az agyongyötört hűségű szívért cserébe adták a saját jóságos, forrón szerető szülői szívüket.

A koronázás örökké emlékeztető és szent ténye eloszlatja a félreértéseket: nemzet és király megértették egymást! Sokat küzdött e nép az elárult hazáért, mint a gyermek az elhagyott anyjáért. S ime Feléged fenkölt személyében megkapta a nép jóságos atyját, aki az édes anyának nem kevésbé szerető istápolója lett. A kölcsönös bizalom és szeretet hatalmas ereje azóta évszázados mulasztásokat pótol s elvezette e népet a szebb, a boldogabb jelen és jövő útjára.

És ha voltak még kételkedők, akiknek lelkében nem oszlottak el teljesen a múlt idők szomorú eseményei, ha volt még szív, amely sajnó a szomorú korszak emlékeitől, ha voltak még kishittők, akik kételkedve tekintettek a nemzet jövője elé: úgy azok ma hamisítatlan lelkesedéssel áldoznak az őszinte, hazafias örömmérésnek s a még sajnó szívében a hazafias fájdalom utolsó parányának helyét is ez az érzés tölti be.

Felséged atyai legmagasabb kézírata, mint a mesebeli népboldogító csodás varázslat, tette egyszerre teljesen boldoggá a népet. Nincs többé félreértés! A mult idők szomorú korszaka a történelemmé! Szabadon szeretheti e nép a szomorú korszak uagyjait! A néppel együtt tiszteli és szereti őket a jóságos Király, aki népével együtt érez és együtt munkálkodik a Hazáért! Minő boldogító érzés! Ami után a hűséges magyar szív mindig sóvárgott, az bekövetkezett!

Felséges Császár és Apostoli Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Ezer éves lángoló honszerelmünktől megszentelt alattvalói hűségünket tolmácsoljuk hálaképen Felségednek atyai jóságáért! Törhetlen hűségünk és igaz, őszinte hálánk imat fakaszt sziveinkből. Aldja meg a jó Isten Felségedet; áldja meg a legdövebb áldásával, hogy még nagyon soká maradhasson jóságos atyja hű magyar népének!

Legalázatosabban esedezve, hogy hódoló üdvözlésünket, hálánkat és törhetlen hűségünk kifejezését legkegyelmesebben elfogadni méltóztassék, maradtunk

Zomborban, Bács Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 1904. évi május hó 19-én megtartott rendkívüli közgyűlésében

Császári és Apostoli Királyi Felségednek

legalázatosabb szolgálai:

a vármegye közönsége nevében:

Karácson Gyula s. k.,
kir. tanácsos, alispán.

Méltóságos főispán ur! Tekintetes törvényhatósági bizottság! Kérem indítványom és ezen felirat elfogadását.

Végül most, mintán az uralkodó akaratára és a nemzet szive vágya egy érzelemben egyesült, hangoztassuk egy szívvvel, egy lélekkel, Ófelsége a mi jó királyunk sokáig éljen!

(Lelkesült, percekig tartó éljenzés, a szónokot melegen üdvözlök.)

Latinovits Pál főispán: A magam részéről pótlólag indítványozom még, hogy a felirat megfelelő formában készíttessék el, a költségek utalványozására az alispán hatalmaztassék fel a feliratnak a legmagasabb trón elé juttatására gróf Tisza István miniszterelnök ur kéresek fel.

Jókai Mór haláláról emlékezett meg ezután *Latinovits Pál* főispán a következő kegyeletes szavakkal:

Latinovits Pál:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Jókai Mór, hazánk nagynevű költőkirálya jobblétre szendertült. Nagy veszteség halála irodalmunkra és hazánkra is. Mert mint a nagy hadvezérek csak minden 2-3 évszázadban tűnnek fel ténykedéseik által és mint Julius Caesar és Napoleon korszakot alkotott a hadvezetés terén, úgy az irodalmi téren Jókai Mór is hadvezér volt és az ő irodalmi ténykedése korszakot alkot hazánk történelmében. Dicsőséget szerzett a magyar névnek nemcsak hazánkban, ahol műveit valóságos csodalattal és lelkesedéssel olvasták, hanem még a külföldön is, ahol művei nagy elismerésben részesültek.

Tisztelettel indítványozom, hogy Bács-Bodrog vármegye közönsége fejezze ki az elhunyt költőkirály özvegyének és családjának legőszintébb részvétét, az ő halhatatlan érdemeit pedig — mely szívünkben úgy is maradandó — jegyzőkönyvileg örökítse meg. Dicsőség nevének, áldás emlékének.

(Általános helyeslés.)

Következtek ezután a tárgysorozat egyes pontjai.

Gróf Tisza István m. kir. miniszterelnök köszönőlevele a törvényhatósági bizottságunk a parlamenti béke helyreállítása alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratára. — Gróf Tisza István miniszterelnök a következő köszönőlevelet intézte a vármegye alispánjához:

Nagyságos Alispán Úr!

A vezetése alatt álló törvényhatóság nevében a normális parlamenti állapot helyreállítása alkalmából hozzá intézett a kormány iránti bizalomból áthatott üdvözlő feliratért őszinte köszönetet mondok. Budapest, 1904. apr. 16.

TISZA s. k.

A leirat tisztelettel tudomásul vétetett.

Beltügyi miniszteri rendelet a községi alkalmazottak nyugdíjintézményének megalkotása tárgyában alkotott szabályrendelet jóváhagyása. — A beltügyi miniszteriumhoz újlag felterjesztetik.

Ugyanannak rendelete az építési szabályrendelet módosítása tárgyában. — Tudomásul vétetett.

Ugyanannak rendelete egy nyilvántartói állás rendszeresítése tárgyában. — A megtagadó határozat tudomásul vétetett.

Ugyanannak rendelete a szabadkai lak-tanyák eladása tárgyában. — 225.000 koronával az eladás elfogadtatott.

Ugyanannak rendelete Bartl György volt bresztováci róm. kath. lelkész hagyatékából létesítendő alapítvány tárgyában. — Tudomásul vétetett.

Ugyanannak rendelete az elbagyottá nyilvánítás körüli eljárás betartása tárgyában. — Tudomásul vétetett.

Ugyanannak rendelete Jubász Antal segélyezése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Ugyanannak rendelete a doroszlói előjárók fizetésének felemelése tárgyában. — Új határozathozatalra utasított.

Honvédelmi miniszteri rendelet a honvédfőreáliskolában és Ludovika akadémiában levő vármegyei alapítványi helyek egyikének betöltése tárgyában. Ezzel kapcsolatban alispáni jelentés a kiírt pályázat eredményéről. — Egy pályázó lévén, ez évben a hely be nem töltetett.

Gromon Dezső honvédelmi államtitkár köszönőlevele a törvényhatósági bizottságunk a vaskoronarend nagykeresztjével történt kitüntetés alkalmából hozzá intézett üdvözlő iratra. — Tisztelettel tudomásul vétetett.

Dr. Thaly Kálmán orsz. képviselő köszönőlevele a törvényhatósági bizottságunk a parlamenti béke helyreállítása alkalmából hozzá intézett üdvözlő iratra. — Tisztelettel tudomásul vétetett.

Abauj-Torna vármegye közönségének átíratra a külföldön székelő közös képviselői hatóságainknak magyar honosok ügyében folytatott iratváltásaikban a magyar nyelvnek használata érdemében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolása iránt. — Pártoló felterjesztés intéztetett.

Arad szab. kir. város közönségének átíratra a népoktatási tanintézeteket látogató gyermekek szellemi túlterhelésének és ebből származó hátrányoknak orvoslása érdekében a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett feliratának pártolása iránt. — Pártoló felterjesztés intéztetett.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönségének átíratra a lötenyésztes fejlesztése és irányítása érdekében a földmívelésügyi miniszterhez intézett feliratának pártolása iránt. — Pártoló felterjesztés fog intéztetni.

Háromszék vármegye közönségének átíratra a kiszolgált altisztek alkalmazásáról szóló 1873. évi II. törvénycikk 5. §-ának noveláris uton leendő módosítása érdemében az országgyűlés képviselőházához, a beltügyi és honvédelmi miniszterekhez intézett feliratának pártolása iránt. — Tudomásul vétetett.

Heves vármegye átíratra az 1902. évi III. t. c. 14. §-nak módosításával a vármegye mellé rendelendő számvevőség vagy a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségtől állandó kirendeltség szervezése iránt a beltügyi miniszterhez intézett felirat támogatása iránt. — Tudomásul vétetett.

Megyei árvaszék előterjesztése Kis-hegyes községnek a tartalékalapból leendő segélyezése tárgyában. — 1000 koronával segélyeztetett.

Ugyanannak előterjesztése Bácsbokod községnek a tartalékalapból leendő segélyezése tárgyában. — 6000 koronával segélyeztetett.

Ugyanannak előterjesztése Bácsföldvár községnek a tartalékalapból leendő segélyezése tárgyában. — 7000 koronával segélyeztetett.

Ugyanannak előterjesztése Ófuttak községnek a tartalékalapból leendő segélyezése tárgyában. — 1000 koronával segélyeztetett.

Ugyanannak előterjesztése a Vucsetics Zsvikó elleni perben felmerült perköltség leírása tárgyában. — 14 kor. leiratott.

Ugyanannak előterjesztése Scultéty Pál elleni ügyben felmerült perköltség leírása tárgyában. — 74 kor. leiratott.

A megyei árvaszék határozata a Schmidt János és Pálnak a bácsvaskuti gyámpénztárból kifizetett összegnek utólagos kiutalványozása iránt. — Tudomásul vétetett, felmentvény megadatott.

Ugyanannak határozata Schmidt János és Pál, valamint Schadt József követeléseinek a bácsvaskuti gyámpénztárból történt utólagos kiutalványozása iránt. — Tudomásul vétetett.

Megyei nyugdíjkezelő választmány határozata Krusetz János nyugdíjának újbóli megállapítása tárgyában. — Helyesbítés elrendeltetett.

Ugyanannak határozata özv. Somogyi Bálintné özvegyi nyugdíjának megállapítása iránt. — Évi 287 koronában állapított meg.

Az ifj. báró Rudics ösztöndíjalapítványi bizottságának 1903. évi április hó 18-án tartott ülésében felvett jegyzőkönyv és az abban foglalt határozat. — Tudomásul vétetett.

A vármegye alispánjának jelentése a „Nemzeti Szalon“ által Zomborban rendezett képkiallítás költségeire kiutalt segélyösszeg tárgyában. — 200 kor. jóváhagyatott.

Ugyanannak előterjesztése az Antics Jusztin által a vármegye közönsége ellen indított per eredményéről és a perbeli összegek végleges elszámolása tárgyában. — Véleményezésre kiadatott.

A vármegyei történelmi társulat kérvénye az 1904. évben segélyben való részesítés iránt. — Visszaadott pótlás végett.

Vármegyei gazdasági egyesület kérvénye a f. évben rendezendő löverseny költségeihez való hozzájárulás tárgyában. — 1000 kor. adatott.

Délvidéki földmívelők gazdasági egyesületének meghívólevele a Gádon rendezendő szarvasmarha kiállításra. — Tudomásul vétetett.

A magyarországi bortermelők és borkereskedők országos szövetségének megkeresése az olasz borvám tárgyában a kormányhoz intézett feliratának pártolása iránt. — Pártoló felterjesztés intéztetett.

Veszelinovits Milán felebbezése Tündéres községnek az anyakönyvi helyiség kibővítését megtagadó határozata ellen. — 60 nap alatti intézkedés elrendeltetett.

Az első zsabylai tejszövetkezet felebbezése Zsabya községnek a legelődíj tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatott.

Bélyin Gyura és társai martonosi lakosok felebbezése Martonos községnek a birkalegő tárgyában hozott határozata ellen. — Helybenhagyatott.

Kishegyes község határozata ingatlan eladás tárgyában és Csáky József felebbezése. — Jóváhagyás megvonatott.

Magyarkanizsa község határozata a népkerti mulatságok korlátozása tárgyában és Nagy Lajos felebbezése. — Újabb határozatra utasított.

Zenta város határozata a városi követelések behajtása tárgyában és Homolya János és tsa felebbezése. — Jóváhagyatott.

Apatin község határozata a nagyvendéglő bérbeadása tárgyában és Hemm Boldizsár felebbezése. — Jóváhagyatott.

Osóvé község határozata új agyaggödörök szerzése tárgyában és Gajin Szvetozár és tsai felebbezése. — Határozat feloldatott.

Bácsföldvár község határozata a táncmulatságok korlátozása tárgyában és Grósz Illés és társa felebbezése. — Határozat megsemmisített.

Dávod községben megejtett bíróválasztás elleni felebbezés. — Választás megerősített.

Szépliget község határozata a fizetési szabályrendelet módosítása tárgyában és Boljev János felebbezése. — Jóváhagyás megvonatott.

Kishegyes község határozata lámpák felállítása tárgyában és Hermez Pál felebbezése. — Jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata Szabados Lukács helyettes díjai tárgyában és Csikós György felebbezése. — Jóváhagyatott.

Szépliget község határozata iskolaépítés tárgyában és Drach Antal és társa felebbezése. — Határozat feloldatott.

Nádálja község határozata a gör. kel. hitközség részére átadandó ingatlanok tárgyában és Malesev Rada és társai felebbezése. — Jóváhagyatott.

Zenta város határozata a gimnáziumi tanárok fizetésének felemelése és dr. Fülöp Adorján és társainak felebbezése. — Hivatalból megállapítottatni rendeltetett.

Fernbach József és társa vasuti engedményesek felebbezése Cservenka községnek a zombor-óbecsei h. é. vasut megépítésére megszavazott hozzájárulás tárgyában hozott határozata ellen. — Tiszti ügyésznek kiadatott.

Ugyanannak felebbezése Szenttamás községnek a zombor-óbecsei h. é. vasut megépítésére megszavazott hozzájárulás tárgyában hozott határozata ellen. — Tiszti ügyésznek kiadatott.

Péterréve község elöljáróságának felebbezése Péterréve községnek a községi közdülőkön törzskönyvezését megtagadó határozata ellen. — Feloldatott.

Vitkovits Uros és társai felebbezése Péterréve községnek a Dugona vető földektől a mézárszék földéig a szállások között állítólag létező közös dűlőt kinyitása tárgyában hozott határozata ellen. — Határozat feloldatott.

Fejes Agoston felebbezése Bácsujlak községnek a községi közdülőkön törzskönyvezését megtagadó határozata ellen. — Határozat feloldatott.

Varga György felebbezése Kishegyes község dűlőt kinyitása és a Bácséren át egy köhid építése tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatott.

Bacsa Pál felebbezése Szenttamás községnek az ugar földeken átvonuló dűlő utaknak barázdával való megjelölése tárgyában hozott határozata ellen. — Határozat jóváhagyatott.

Dr. Kuitz Fülöp és társai felebbezése Okér község 1904. évi költségvetését megállapító törvényhatósági határozat ellen. — Felebbezés visszautasított.

Paripás község határozata a községi díjok fizetésének felemelése tárgyában. — 800 koronával jóváhagyatott.

Bácsóváros község határozata a csendőr laktanya bére tárgyában. — Jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata a munkás- és cseléd-segélypénztár részére megszavazott összeg tárgyában. — Jóváhagyatott.

Kula község határozata Blauer Miklós és társai árvtári tartozásának rendezése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Hercegszántó határozata az ottani kör-állatorvos látogatási és gyógykezelési díjai megállapítása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Turja határozata özv. Csóts Szlávna segélyezése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Dunabölkény (Bácsbukin) községnek a Bács Bodrog megyei kör alapító tagjai sorába való belépését jóváhagyó 1418/261. jkvi 1904. számú törvényhatósági bizottsági határozatba eszszott tollhiba kiigazítása. — Kiigazítás elrendeltetett.

Felsőszentiván község határozata az utcák és terek szabályozása tárgyában. — 500 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata az iparos segéd szálló lakásbére tárgyában. — Jóváhagyatott.

Zsablya község határozata egy díjok alkalmazása tárgyában. — 2 koronával jóváhagyatott.

Hódság község határozata ingatlan vétel tárgyában. — Jóváhagyatott.

Kishegyes község határozata Kovács Ferenc tanuló segélye tárgyában. — 4 koronával jóváhagyatott.

Jánoshalma község határozata két új tanítói állás szervezése tárgyában. — 800 kor. jóváhagyatott.

Dunacséb község határozata a II. tanítói fizetés felemelése tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Csurog község határozata réti legelő kibérlése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Dunabölkény község határozata az utcák és terek szabályozása tárgyában. — 525 kor. jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata Cseh Imre segélyezése tárgyában. — Havi 10 koronával jóváhagyatott.

Boldogasszonyfalva község határozata a kulturpalota hozzájárulási költségei tárgyában. — 400 koronával jóváhagyatott.

Militics község határozata Langenecker Dániel segélyezése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Bácskeresztur község határozata a távirtda felállítási költségeihez való hozzájárulás tárgyában. — 1300 koronával jóváhagyatott.

Zenta város határozata két új kórházi ágy felállítása tárgyában. — 250 koronával jóváhagyatott.

Péterréve község határozata az ipartestület segélyezése tárgyában. — 50 koronával jóváhagyatott.

Péterréve község határozata Gyukits Vászsa segélyezése tárgyában. — 30 koronával jóváhagyatott.

Sajkáslak község határozata Szekulits Vlada segélyezése tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Sajkáslak község határozata a telekkönyvi betétmásolatok beszerzése tárgyában. — 158 koronával jóváhagyatott.

Gombos község határozata a penztárnokok fizetése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Bácsujlak község határozata a községi irnok lakbérére tárgyában. — 290 koronával jóváhagyatott.

Bácsordas község határozata a kántortanító fizetése tárgyában. — 290 koronával jóváhagyatott.

Bácsordas község határozata a megyei jegyző-egylethez való belépése tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Gombos község határozata az 1903. évi fogyasztási adó kezelési jutalékának felosztása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Zenta város határozata Bergel Szerén boltbérlete tárgyában. — 6 évre jóváhagyatott.

Zenta város határozata Csermák Anna tanuló segélyezése tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Bajmok község határozata a népkönyvtár gyarapítása tárgyában. — 55 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata a Csuka Sándor terhére irt követelés törlése tárgyában. — 800 korona töröltetett.

Bajsa község határozata a körállatorvos látogatási és gyógykezelési díja tárgyában. — Jóváhagyatott.

Wekerlefalva község határozata Kopecky Sandor irnok fizetése tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata az állatorvos elleni védekezés költségei tárgyában. — 2091 koronával jóváhagyatott.

Ujpalánka község határozata a magtártelek körüli köztér egy részének átengedése tárgyában. — Jóváhagyatott.

Zenta város határozata Sztojánovits Arzen boltbérlet kártalanítása tárgyában. — 58 korona töröltetett.

Martonos község határozata a libalegeltetés szabályozása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Kishegyes község határozata egy napidíjas felfogadása tárgyában. — 2 koronával jóváhagyatott.

Zenta város határozata a megtakarításokból a városi nyugdíjalapot illető összegek kiutalása tárgyában. — 3496 koronával jóváhagyatott.

Zenta város határozata Kovács Márton bérlő előlegének visszautalványozása tárgyában. — 30 korona töröltetett.

Mozsor község határozata a tagosításból kifolyólag felmerült felebbezési költségek tárgyában. — 148 koronával jóváhagyatott.

Martonos község határozata a járdaszabályrendelet módosítása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Csurog község határozata a községi épületek tatarozása tárgyában. — 237 koronával jóváhagyatott.

Bácsgyulafalva község határozata a községi orvos látogatási díjai tárgyában. — Jóváhagyatott.

Militics község 1904. évi pótköltségvetése. — Jóváhagyatott.

Bajsa község határozata az óvodahelyiség kibővítése tárgyában. — 160 koronával jóváhagyatott.

Kiskér község határozata községi pénzek kamatlábanak leszállítása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Madaras község határozata a községi régi követelések leírása tárgyában. — Töröltetett.

Mohol község határozata kiségitő végrehajtó felfogadása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Bácsföldvár község határozata az előfogatosok és lovas kisbírák muharföldje tárgyában. — Jóváhagyatott.

Szenttamás község határozata néhai dr. Plavsity Bozsidar temetési költségei tárgyában. — 400 koronával jóváhagyatott.

Zsablya község határozata Szubotin Kriszta segélyezése tárgyában. — 8 koronával jóváhagyatott.

Csantavér község határozata a tanítók második korpótléka tárgyában. — 100 koronával jóváhagyatott.

Bajsa község határozata az előfogatosi bér felemelése tárgyában. — 1800 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata Dégay Kálmán és Kocsis Samu korpótléka tárgyában. — 72 koronával jóváhagyatott.

Bulkesz község határozata az utcák és terek szabályozási munkálatainak ellátása tárgyában. — 800 koronával jóváhagyatott.

Zenta város határozata a hullaégető kennece költségei tárgyában. — 80 koronával jóváhagyatott.

Zenta város határozata a főgimnáziumi II. iskolaszolga lakáspénze tárgyában. — 120 koronával jóváhagyatott.

Ada község határozata egy kiségitő munkászó alkalmazása tárgyában. — 2 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata Szerdahelyi Zsiga helyettesének díjazása tárgyában. — Félévre 2 kor. napidíj jóváhagyatott.

Bácsóváros község határozata Egi L. segédjegyző fizetésének emelése tárgyában. — 200 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata az adorjáni adminisztrator szénajárandósága tárgyában. — Jóváhagyatott.

Kiszács község határozata az előfogatosok felfogadása tárgyában. — 1200 koronával jóváhagyatott.

Turja község határozata Szremcsev M. segélyezése tárgyában. — 6 koronával jóváhagyatott.

Turja község határozata a telekkönyvi betétmásolatok beszerzése tárgyában. — 450 koronával jóváhagyatott.

Bácsalmás község határozata Koletics István térítménye tárgyában. — 300 korona leiratott.

Mélykut község határozata iskolaterem építése tárgyában. — 5110 koronával jóváhagyatott.

Ujfuttak község határozata a község-ház átalakítása és kibővítése tárgyában. — 1941 koronával jóváhagyatott.

Topolya község határozata a templom építésnél szükséges fuvarok megváltása tárgyában. — 41684 koronával jóváhagyatott.

Palánka község határozata új vágóhid építése tárgyában. — 4452 koronával jóváhagyatott.

Magyarkanizsa község határozata a tiszai hajóhid jobboldali hid főjénél rözsemű létesítése tárgyában hozott határozata ellen. — 313 koronával jóváhagyatott.

Ugyanannak határozata a község belterülete szabályozási vonalának megállapítása tárgyában. — 100 koronával jóvábagyátott.

Ugyanannak határozata a község határán átvonuló hajóvontató uton építendő eső átvezető tárgyában. — 357 koronával jóvábagyátott.

Ugyanannak határozata a községi legelőterület részbeni megváltoztatása tárgyában. — Jóvábagyátott.

Titel község határozata a Molnár F. által utcakövezésre kért hozzájárulás tárgyában. — 1000 koronával jóvábagyátott.

Dávod község határozata a községi közútló közutak törzskönyvezése tárgyában. — Jóvábagyátott.

Bácskertes község határozata a „Kucska érdekeltség” községi adójának leírása tárgyában és Klem Pál érdekeltségi elnök felebezése. — Feloldatott.

Martonos község határozata Fehér M. 90 koronányi követelésének kiegyenlítése tárgyában. — 90 koronával jóvábagyátott.

Mozsor község határozata az 1903. évi községi pótdadó kivételének mellőzése iránt. — Jóvábagyátott.

Ada község határozata hitelátruházás iránt. — Feloldatott.

Zenta r. t. város határozata 1904. évi költségvetésének végrehajtása tárgyában. — Jóvábagyátott.

Herczegszántó és Regőcze községek kérvénye a szántóva—rasztina—rigyiczai községi közútló közutnak a törvényhatósági közutak bálózatába leendő felvétele és műuttá leendő kiépítése iránt. — Felvételt.

Magyarokanizsa község kérvénye a tiszai komphoz vezető törvényhatósági utcaszaknak műuttá leendő kiépítése iránt. — Figyelembe fog vétetni.

Martonos község kérvénye a borsos szabadka-ókanizsai határvonal kiigazításairánt. — Helyszíni szemle fog tartatni.

Baja város megkeresése a baja mélykut-kiszállási törvényhatósági közut Pest vármegye területére eső részének a törvényhatósági uthalózatba leendő felvétele, illetve műuttá leendő kiépítése tárgyában. — Hasonló megkeresés intézve.

Madaczkai János kizsácsi lakos kérvénye takonykór miatt kiirtott lova után kártalanítás iránt. — 34 koronával kártalanított.

Orszállás község 1904. évi költségvetésének kiigazítása. — Kiigazított.

Ujpalánka község 1904. évi pótköltségvetése. — Jóvábagyátott.

Bácsszentiván, Sajkásgyörgye, Bácskeresztur, Óbecse, Bácskertes, Urszentiván és Bácsujlak községek határozatai különféle községi követelések leírása tárgyában. — Részben leiratnak.

Oszivác 1902. évi, Liliomos 1902. évi, Bácskeresztur 1901. évi, Ujpalánka 1901. évi, Petrőcz 1902. évi, Temerin 1902. évi, Nagybaracska 1901. évi, Katymár 1899. évi, Kunbaja 1899. évi, Bacsstóváros 1900. évi, Kunbaja 1900. évi, Kölpény 1901. évi, Nagybaracska 1902. évi, Kula 1894. évi, Piros 1902. évi, Dunagálos 1901. évi, Bácsordas 1901. évi, Bacsföldvár 1900. évi, Ókér 1901. évi, Bácsordas 1902. évi, Magyarokanizsa 1898. évi, Madaras 1902. évi, Bács 1901. évi, Kiskér 1901. évi és Borsód község 1898., 1899., 1900., 1901. és 1902. évi községi közpénztári számadásai. — A titeli rétkelő bizottságnak 1902. évi számadása. — Nagybaracska 1902. évi, Titel 1902. évi, Dunagálos 1901. évi, Sajkáslak 1900. évi, Káty 1900 és 1901. évi, Dunagárdony 1901. évi, Turja 1900. községi közmunka illetve közuti számadásai. — Sajkásgyörgye 1901. évi, Dunagárdony 1900. és 1901. évi, Titel 1900., 1901. és 1902. évi, Káty 1899., 1900. és 1901. évi, Sajkásgyörgye 1900. évi, Boldogasszonyfalva 1900. és 1901. évi, Felsőkabol 1900. évi képzés- és nevelésalap számadásai. — Mohol község 1902. évi Tiszakompvám számadása. — Hódság 1902. évi árvaházal és 1902. évi Rausch-féle szegény és iskolás gyermekek segélyezési alapjának számadásai. — Apatin 1900. és 1901. évi, Dunagálos 1901. évi fogyasztási alap számadásai. — Felmentések megadottak.

Városi ügyek.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1904. évi május hó 21-én (szombaton) délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

A szünügyi bizottság ülése. Városunk szünügyi bizottsága tegnap délelőtt 1/2 12 órakor ülést tartott. Ezen ülésből kifelőlyőlag a bizottság játszási engedélyt adott a Dombay művészparknak 3 napra, a szerb daltársulatnak egy estére. Targyalta továbbá a bizottság Bobula építésmérnöknek a színház átalakítására vonatkozó újabb terveit. E tervek szerint az építész ugy szándékozik a színházat bővíteni, hogy a folyosót az utca felé kibővíti s ezáltal helyet nyerve, 6 páholyt alkalmaz a nézőtérben. A bizottság a terveket kiadta a mérnöki hivatalnak véleményezés végett.

A husdrágítás ügyében az intézkedések befejezést nyertek. A hatóság két helyiséget bocsájtott a Brankovits cég rendelkezésére a városházán, ahol amint a szerelvények — melyek már vasuton vannak — megérkeznek, megkezdődik az olcsóbb hus kimérése. Minden valószínűség szerint már kedden.

H i r e k.

Lapunk legközelebbi száma — tekintettel a pünkösdi ünnepekre — jövő pénteken, folyó hó 27-én jelenik meg.

Kinevezés. Öfelsége a király dr. Schulez Ágoston ipolysági kir. alügyészt zombori kir. ügyészszé nevezte ki.

Ujvidékiek a király előtt. Öfelsége a napokban az általános kihallgatások során fogadta a péterváradai sáncok lebontását kérő ujvidéki küldöttséget. A küldöttség tagjai voltak: Szalay Lajos polgármester, Rohonyi Gyula és Radovánovics György orsz. képviselők, Profuma Béla főjegyző, dr. Balla Aladár főügyész, Molnár Hugó ref. lelkész, dr. Nemess Sándor szerkesztő és Vucsetics Illés törvényhatósági biz. tag.

Szónaiak a földmívelésügyi miniszternél. F. hó 7-én nagy deputáció járt Tallián Béla földmívelésügyi miniszternél Szóntáról azon célból, hogy a szóntai határban levő kincstári földek egy részét adja el a kincstár legeltetési célokra Szónta községének. A küldöttséget Latinovits Pál főispán vezette a miniszter elé. Tagjai voltak: Matkovits Béla járási főbíró, Thurszky János községi jegyző, Vidákovits András bíró és a képviselőtestület 8 tagja. Tallián Béla földmívelésügyi miniszter a küldöttséget szívélyesen fogadta s a szóntaiak kérelmét tolmácsoló főispánunknak beszédére kijelentette, hogy elvben nem zárkózik el a dolog elől s mindent el fog követni, hogy a szóntaiak kérelme teljesüljön. Ha a földet örök áron nem is lehet átengedni, oda fog hatni, hogy a község használatába kapjon földet legeltetési célokra. A küldöttség nagy köszönettel fogadta a miniszter választát. A deputáció eredményes eljárása úgy hisszük most már meg fogja nyugtatni a szociálistákat is, mert eddig elégtelenségűk főokául azt hozták fel, hogy Szóntán az eddig volt legelők elvonattak a közlakosságtól. A miniszteri nyilatkozat azonban a közel jövőben e kívánalmuk teljesítését is kilátásba helyezte. Évekkel ezelőtt Thurszky János községi jegyző indítványára már kérelmeztek a földmívelésügyi minisztert és a vármegyei gazdasági egyesületet a legelők megadása érdekében. Akkor nem volt az megadható. Most sikertűlt Latinovits Pál főispán hathatós támogatása folytán a miniszter jóindulatát megnyerni s ezért remélhetőleg Szóntán ismét helyreáll a

rend és béke s a lakosság bizalommal lesz a saját javukat előmozdító vezetőkkel szemben.

Istentisztelet. Az ág. evangélikus hívők részére pünkösöd hétfőjén d. e. 9 órakor istentisztelet fog tartatni urvacsorával egybekötve.

A Schweidel-szobor bizottság folyó hó 18 án értekezletet tartott, melynek legfontosabb tárgya volt az elnöknek azon jelentése, hogy a Schweidel-szobor teljes nagyságu mintája elkészült, melyet többen a szoborbizottsági tagok közül, akik épen Budapesten jártak, a tervező művész, Mátrai György, műtermében megtekintették. Az elnök bemutatta a bizottságnak azon jegyzőkönyvet, melyet a szoborbíró bizottság a nagyminta elkészülte alkalmából fölvetett. Ez a jegyzőkönyv a következő: Jegyzőkönyv, fölvetetett a Schweidel-szobor bíró bizottságnak 1904. évi május hó 11-én Budapesten tartott üléséből. Jelen vannak: Róna József, Tóth István, Ligeti Miklós és Tittler Kamill bíró bizottsági tagok és Vértesi Károly szoborbizottsági elnök, valamint a családtagok. 1. A bíró bizottság konstatálja, hogy a szobornak kiviteli mintája az elfogadott koncepcióhoz mindenben méltóan készült. Különösen dicsérendő a kiviteli mintán a férfias, nemes egyszerűségű attitűd, a tekintet és a tábornok visszamaradt képmásaihoz való teljes hasonlóság. A kiviteli minta teljesen sikertűlt és az a kivitelre elfogadtatik. Tittler Kamill a biz. jegyzője. Ligeti Miklós, Tóth István, Róna József bíró bizottsági tagok. Vértesi Károly szoborbizottsági elnök. 2. Alulírott családtagok a mintát megtekintvén, úgy találtak, hogy a szoboralak arca és tartása megfelelően hű és hasonlatos a megdicsőült tábornokhoz. A mintázat sikertűlt volta fölött elismeréstűntket fejezték ki a tervező művészeknek. Budapesten, 1904. május 11. Balogh Sándorné szül. Schweidel Sarolta, a tábornok leánya, özv. Halász Gedeonné szül. Schweidel Anna, a tábornok leánya, Schweidel Albert, a tábornok fia, 48/49 es honvédszázad százados, dr. Balogh Sándor ügyvéd, 48/49 es honvédszázados, a tábornok veje, Hegedűs Gyuláné szül. Balogh Irén, a tábornok unokája, Schweidel Irma, a tábornok unokája, Halász Gedeon, a tábornok unokája, Hegedűs Kálmán, a tábornok dédunokája.

Zombori kereskedelmi testület. A zombori kereskedelmi testület legutóbb dr. Falcione Nándor elnöklete alatt tartott választmányi ülésen beható eszmecsere után egyhangulag elhatározta, hogy a testület kebelében kaszinót nyit, amely hivatalba lesz a helybeli és vidéki kereskedőket még szorosabban egyesíteni jogos érdekeiknek előmozdításában. Egyben kiküldték Falcione Gusztáv ker. tanácsos, Bárány Zsiga és Spitzer Sándor urakból álló bizottságot, amely, mint értesítűnk, ideiglenes egyleti helységtűl már ki is vette a Falcione-féle alapítványi házban lévő kisebb emeleti lakást és jelenleg a butorok beszerzését eszközli, úgy hogy ezen új és életrevaló társaságűnk már legközelebb megnyulik.

Halálozás. Mayer Frigyes városunk polgára f. hó 18-án életének 66. évében elhunyt. A megboldogultban Major József p. ú. titkár édesatyját, Milos Virgil p. ú. száműtszt apósát gyászolja. Temetése ma délután 5 órakor megy végbe.

Eskűvő. Wigbart Ernő kulai föld birtokos május hó 21-én délelőtt fél 9 órakor vezeti oltárhoz Diener Jolán urleányt a cservenkai ev. ref. templomban.

Az érettségi vizsgálatok reviziója. Az országos közoktatásügyi tanács állandó bizottsága dr. Beöthy Zsolt elnöklésével a középiskolai érettségi vizsgálati utasítások revizióját tárgyalta. Mellőzvén az érettségi vizsgálat szervezetének elvi kérdéseit, csupán arra szoritkozott, hogy a mai állapoton, amelyet a középiskolai törvény szabályoz, a vizsgálat színvonalának emelésével és a vizsgálati eljárás egyszerűsítésével javítson. Javaslatai közül a fontosabbak: az írásbeli vizsgálat tárgyainak kevesbitése és hatályuknak egyenlővé tétele, a szóbeli vizsgálat anyagának tantárgyanként pontosabb megjelölése, a kérdésés módjának és a kér-

dések köreinek szabályozása, a miniszteri biztosok jogkörének kiszélesítése, a vizsgálati díj fölemelése stb. Targyalás közben az 1903. évi minősítési törvény oly értelmű módosítását is szükségesnek jelentette ki az állandó bizottság, hogy a kisebb tisztviselői állásokhoz és az államköltséges önkéntességi jog élvezetéhez ne kívántassék meg az érettségi bizonyítvány, hanem legyen elég a középiskola nyolc évfolyamának sikeres elvégzése.

Esküvő. Papp József m. kir. honvédszázados folyó hó 24 én d. e. esküszik örök hűséget Schmidt Xandi urleánynak.

Alapkö letétel Óbecsén. Fényes tünepélylyel tartotta meg az óbecsei szerb hitközség vasárnap délelőlt a most ujonnan épülő báró Jovich féle alapítványi palota alapkö letételét. Az tünepélyen nagy néptömeg jelent meg és áhitattal nézte a fényes szertartást. A menet a gör. kel. templomból pontban 11 órakor indult meg. Elöl a szerb iskolás gyermekek szép párosan tanítóik vezetése alatt. Azután a hívek, élén a papsággal, utánuk a hatóság képviselőiben dr. Balaton Gyula főszolgabíró, a közs. elöljáróság, majd a hitközségi képviselők, a szerb Nőegylet Jóczsáné vezetése alatt és a hívek. Az alapépítmenyek közepén elhelyezett asztaltól körül folyt le a szertartás. Borota Jován kerületi esperes teljes papi segédlettel végezte a szertartást, amikor az egyházi dalárda énekelt. Az egyházi szertartás elvégzése után Drázsits Koszta tanító, a hitközség jegyzője olvasta föl azt az okmányt, amelyet livegbe rejtve helyeztek el az alapba. Az okmányon a szokásos feljegyzések voltak s utánna a képviselő névsora. Ezután Velimirov Dániel hitközségi képviselő saját szerzeményű alkalmi költeményét szavalta, majd következtek a kalapács ütések. Az alapkö tünepélyt este bankett fejezte be.

Közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara e hó 29 én d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: „Az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet felállításáról“ szóló törvénytervezetre az igazságügyminiszteriumhoz terjesztendő vélemény. A zugírászat elleni intézkedések tárgyában határozat.

Az újvidéki felső kereskedelmi iskolában a folyó tanév végén tartandó érettségi vizsgálat vezetésével miniszteri biztos minőségében dr. Kürchák József budapesti műegyetemi ny. rk. tanár bizatott meg.

Betörés a templomba. Óbecsén péntek este hat órakor a szerb templom sekrestyébe, a mint harangozni ment, észre vette, hogy fel van törve a templomtálya által kezelt asztalpersely. Azonnal visszatért és rázárva az ajtót, rendőrkért futott. A rendőrök kutatására indultak a betörőnek és jó negyedórán keresés után rá is találta az éjszakai kisebb toronyban, a honnan nagy nehezen birták előkeríteni. A betörő rég ismert alakja a rendőrségnek, Glavaski Sándor, Tósónak a fia, a ki elvetemültségével sok szegényt hozott már a családra. A jól öltözött legénykét bevitték a rendőrszobába, a hol megmózták. Zsebei tele voltak apró pénzzel; mintegy 6 koronányi 2 filléres volt nála, a többit ott hagyta, mert meg lett zavarva. A perselyt a lámpa lezuhó vassal fészítette föl s úgy látszik arra számított, hogy nyugodtan dolgozhat estig s majd reggel kiszökhet. A jó madár csuron viz lett mire megfogták, úgy látszik sietett elbujni, de hiába. A vizsgálat majd kideríti, volt-e büntársa.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden június hó 1 ső napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

Cimbalomoktatás. Vitéz Gyula a Sipos-féle zenekar cimbalmosa 1 kor. dijazzal cimbalomoktatást ad ugy férfiaknak mint pedig hölgyeknek. Jelentkezni lehet délutánonként a Vadászúrt szállodában.

Uj angol férfi és női divat-áruház. Tuna Gusztáv helybeli kereskedő a napokban nagyobb bevásárlások eszköz-

lése végett a külföldre utazik. Ezen utazásának célja megszerezni mindazon szakmába vágó árucikkeket, melyek mint divatujdonosságok az elegáns világ által kultiváltaknak. Hazaérkezéssel az eddigi üzlethelyisége a cégnek a Kossuth Lajos-utcaiban, Falcione Gusztáv ur házába helyeztetik át, ahol a legkiválóbb divatujdonosságok jutányos áron a közönség rendelkezésére bocsájtatnak.

Művészet — Irodalom.

Második válasz az „Évkönyv“ bírálatra. Muhoray urnak a bácskai „római sáncok“-ról irt tanulmányomra a Bácska máj. 10 iki számában tett megjegyzéseire a következőket válaszolom:

1. Meghajlom Muhoray ur érvének sulya alatt a földig. Ha egy embernek 12—13 oldalon tárgyalt tapasztalatai s argumentumai ellen az összes ellenérv — „a meghaladott álláspont“ egy szavam sem lehet. Ennél még csak két erősebb argumentum létezik a világon: az egyik az, ha valakit egyszerűen számárnak titulálnak; a másik az argumentum ad hominem: a bot.

2. Olyanokat tulajdonit Muhoray ur nekem, melyek az én dolgozatomban nem fordulnak elő. Ilyen a következetlenség vádja s az, mintha én azért vélném az apatin—gomgosi sáncvonalat 791 ben épültnek, mivel N. Károly valamikor erre háborut viselt. Miért bizonyítsam én azt, hogy $2 \times 2 = 4$, mikor ő azt mondatja velem, hogy $2 \times 1 = 4$? Talán nem lát Muhoray ur? Nagyon sajnálom, de ezen én nem segíthetek. (Donoszlovits urhoz tessék fordulni!) Vagy nem ért? Szómagyarázatot tartsak? Kijut ebből, kérem, nekem az iskolában; e helyütt a „Bácska“ olvasó közönségére való tekintetből sem tehetem.

3. Jó tanácsaiból nem kérek, mert ha azokra szorúlnék, ugyancsak kevésre vihetném. A „Bácska“ máj. 10 én megjelent számában közölt jó tanácsával csak éppen két és egy negyed évet késett meg. Ime:

Muhoray ur 1904. máj. 10 én ezeket írja (tessék a „Bácska“ illető számát elolvasni!): „Egyébként tudvalevő, hogy a bácsmegeyi és bánási sáncok tanulmányozásával a magyar tudományos Akadémia egyik jeles régésztnket pár év előtt megbízta, aki a sáncokat már be is járta s dolgozata egy részét most teszi közzé (mennyire be van avatva titkaiba!) Ennek a tanulmánynak eredményét be kell várnunk s jól tette volna a szerző is, (no mit tett volna jól?), ha az illető jeles tudósunkkal dolgozatának közzététele előtt érintkezésbe lép, vagy legalább véleményét meghallgatja. Akkor nem esett volna a következetlenség — hibájába . . .“

Téglás Gábor urtól a következő levél van birtokomban: „Déva, 1902. február 5. T . . . . Úr! Bács-Bodrog vm. Történelmi Társulatának Évkönyvét fájdalom nem kaptam kézhez s igen lekötölez, ha cikkét nekem is megküldeti, aki szintén foglalkozom Bács-Bodrog megye sáncával s csak azon mult tanulmányom publikációja, mert jegyzőkönyvem elvesztése következtében újból le kellene utaznom. Erre pedig megfelelő időt nem nyerhettem. Amint szives lesz megküldeni cikkét, készséggel reflektálok arra én is . . . Általában ajánlom, sziveskedjék fel felé haladólag a földvárakat venni tanulmány alá. Több évre szóló értékes vállalkozás lesz. Ha leutazhatom, majd értesitem s örülnék, ha találkozhatnánk, mert máris figyelmet keltettek kutatásai. Erdőbelyi hova lett?!“

Mit szóljak erre? . . . Mondjam-e, hogy Téglás ur bizonyosan nem fogja Muhoray ur

megcáfolatlan érvét: „ez meghaladott álláspont“ — használni?

Mást erre nem szólhatok, kérem, legfeljebb eldalolom Muhoray urnak azt a szép nótát:

„Aludjál, majd felkeltlek
Az ítélet napjára.“

Vagyok a tek. szerkesztő urnak alázasatos szolgája
Gombos, 1904. május 14-én.

Czirák Gyula,
a Bács-Bodrog vm. Tört. Társulat
választmányi tagja.

Az „Évkönyv“ ügyében Muhoray-tól, lapunk munkatársától a következő sorokat kaptuk:

Az Évkönyv legutóbbi füzetéről e becses lap hasábjain nemrég megjelent részletes ismertető bírálatomra Trencsény Károly titkár a „Bácska“ f. hó 17-iki számában védekezni próbált, de mint alább látni fogjuk, teljesen sikertelentül.

1. Azt állítja, nincs igazam abban, hogy a titkári és muzeumőri jelentés nem számol be a mult évi kutatásokról, mert (szerinte) az Évkönyv 28. s következő lapján ez a beszámolás olvasható. Válaszom erre az, hogy a jelzett lapokon nem a jelentések, hanem a gyarapodási jegyzékek vannak közölve, tehát nem a titkárnak, hanem nekem volna igazam.

2. Azt állítja, nincs igazam abban sem, midőn a társulati könyvtárt kritizálom s a szépirodalmi műveket feleslegeseknek nyilvánítom, mert a szépirodalmi műveket a társulat az akadémiától kapja. Válaszom erre az, hogy a társulatnak első sorban szakkönyvekre van szüksége, az intézőség tehát méltán kárhöz-tatható, ha nem az ily művekre költ első sorban.

3. Azt mondja, a költségvetésbe azért nem lett az 1904. évre kutatásokra semmi felvéve, mert az államsegélyt katalógus készítésre akarják felhasználni. Válaszom ez: bocsánatot kérek, ugyan mit csinált a titkár és a muzeumőr 6 év alatt, ha a katalógusokat sem készítette el? De engedelmet kérek, a társulat főfeladata a kutatás és így az évi 3000 koronás költségelőirányzatban talán mégis lehetett volna e kutatásokra az államsegélytől eltekintőleg is valamely összeget becsusztatni. A kutatás előbbre való, mint a titkár ur fizetése.

4. Azt mondja a titkár, hogy a muzeum már nyitva van. Igen, de az én bírálatom kedden, a muzeum megnyitására vonatkozó jelző tábla pedig pénteken jelent meg, tehát az én észrevételem mégis megelőzte a tábla kitételét, sőt úgy látszik, a tábla kitételét éppen előidézte. A tárlat különben vasárnap 2 órát kivéve, egész héten zárva lesz ezután is! Ez talán még sem valódi „megnyitás“, hisz a muzeumot azelőtt is meg lehetett szemlélni hetenkint 2 órán át a titkár hivatalos óráin!

5. Azt állítja a titkár, hogyan követelhetem én F. T. működő tag nevének törlését, holott én jól tudhatnám, hogy ehhez lemondás vagy választmányi határozat kell. Válaszom az, hogy F. T. már meghalt, tehát sem le nem mondhat, sem választmányi határozatra nincs szükség, hanem igen is arra van szükség, hogy a titkár mindenben tájékozott legyen s ne keressen minden jogos kritizáló sorban a saját becses személye ellen irányuló támadást.

Ezek után azt hisszük a titkárnak a fentebbiekben vázolt észrevételeit kellő értékére szállítottuk le. Muhoray.

Műkiállítás Szabadkán. Schmausz Endre főispán védnöksége alatt holnap Szabadkán műtárlat nyílik meg a „Nemzeti kasszinó” termeiben. A kiállításon mindennéven nevezendő műkincs szerepel, melynek határozott műbecse van. A festmények közül — mint értesültünk — valóságos ritkaságok kerülnek kiállításra s különösen Rubens kortársai Van Thulden, Vantbers, Brammer, F. de Hoyne vannak nagyértékű festményekkel képviselve. A hazai festők közül Karlovsky, Márk Lajos, Eisenhut, Zichy Mihály, Vastagh, Knopp, Spányi, Kacziány, Broczki, Nyilassy és Cseh nevei szerepelnek. A kiállítás ünnepélyes megnyitása holnap d. u. 4 órakor lesz nagy fényvel.

A szerb nemzeti szintársulat a budapesti vigszínházban. A budapesti vigszínház igazgatósága a szerb nemzeti szintársulatot, mely Zomborban a télen általános tetszés közt működött, 15 napra szerződött; a szerződést a társulat vezetősége már alá is írta.

Szinielőadások Zomborban. Vasárnaptól kezdve városunkban Dombay Mihály társulatával néhány szinielőadást fog a városi színházban tartani. Dombayék már néhány év előtt Zomborban voltak és akkor is megnyerték a zomboriak tetszését és szeretetét. Most 3 előadást tartanak művészi körutjuk zombori állomásán. Dombayék országos művészi körutat tartanak, mely alatt a színműirodalom legújabb termékeit adják elő. A Dombay pár előadásainak műsora a következő: Vasárnap „Egy csésze tea.” Vigjáték I felvonásban, utána „Kolostorból.” Vigjáték I felvonásban. Hétfőn: „Két év múltán”, a „Nőgyűlölő” és a „Már alszik” című I felvonásos vigjátékok. Szerdán: „Egy pohár víz” vigjáték, ezt követi „Don Pietro Caruso.” Olasz társadalmi színmű Braccótól.

Közgazdaság.

Gazdasági hét. (A „Mercurbank” és váltótízlet r. t. jelentése.) Anglia, Franciaország és Németország azon az úton vannak, hogy a most folyó háborút gazdaságilag a maguk javára fordítsák. Humánus szempontból ugyan minden művelt államnak sajnálatát váltja ki a keleten folyó harc, de a szívek mélyében már ott lappang az útlet a kereslet utáni vágy. Oroszország és Japán városokat és falvakat égetnek, vasutvonalakat pusztítanak, csak hogy az ellenfél azoknak hasznát ne vehesse. De Európa éppen csak azt lesi, mert az elpusztított városokat és vasutakat újból fel kell majd építeni, ami a fő az európai ipar igénybevételével. A hadakozó felek nyilván ezért részesülnek oly előnyös kiszolgálásban hadikölcsönök felvételénél. — Más időkben két ilyen hatalom háboruszkodása feltétlenül a pénz drágulására vezetett volna. Ezzel szemben most azt tapasztaljuk, hogy szinte mesterségesen irányítják a pénzpiacot, csak hogy az új adósságok könnyen lehessenek beszerezhetők. Németország, mely szintén participál, az 500 millió frankos orosz kölcsönben nem számít kamatnyereségre, hanem ipari cikkeinek akar piacot teremteni oroszországban és annak gyarmatoszágaiban. Angliának Japánnal szemben való előzékenysége is hasonló vágyak a rugói. Mint hogy pedig egyre valószínűbb lesz, hogy a háborúnak egyéb Európára nézve káros következményei nem lesznek, a közvélemény a háboru felett körülbelül napirendre is tért. — A hadügyi kormányzatunk jelentékeny követelesei, valamint a kedvezőtlen termésviszonyok az utóbbi napokban lanyhaságot idéztek elő az értéktőzsdén. Az árfolyam esés azonban már az útlet csekély voltánál fogva sem öltött nagyobb mérvet. — Jelentékenyebben csak a Magyar Asphalt részvények hanyat-

lottak kedvezőtlen évi mérlegük alapján. — A gabonatőzsdén a lanyhaságot a hirtelen szilárdság váltotta fel. A rozsdá miatt az ország számos vidékeiről érkező komoly panaszok, ugyszintén az esőhiány a malmokat nagyobb vásárlásokra bírta. A sürgős vételi megbízásokkal szemben mérsékelt volt az ajánlat, mely körülmény az árfolyamok rohamos emelkedésére vezetett. A tulgasasabb árfolyamok azonban nem sokáig tarthatták magukat, mert a felhős égboltozat jelentős eladásokat idézett elő.

Méhészek és gazdák figyelmébe! Az országos méhészeti egyesület különös tekintettel arra, hogy méhészettel leginkább kisgazdák, tanítók, kisiparosok és egyéb kiskeresetű emberek foglalkoznak, kik a legtöbb esetben az első méhkest is alig tudják megszerezni amidőn megkezdik a méhészkedést, — kezébe vette a Dzierzon kaptárak és az okszerű méhészkedéshez szükséges eszközök és kellekek, nevezetesen mézpergetőgépek, műleppresek, műlépek, acél és bádógtárgyak, mézszállító bödönök és némely gazdasági tárgyak gyártását és önköltségi áron való közvetítést oly célból, hogy a méhészkedést minél olcsóbbá és a legszegényebb embernek is lehetővé tegye. Az ezen tárgyakról szóló árjegyzéket kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve megküldi az egyesület. Azonkívül a méhészközönség méz- és viasztermelvényeinek értékesítését, a közösen előre megállapított eladási ár biztosítását és a postatakarékpénztár útján való kifizetését is elvállalja minden provízió nélkül, sőt ingyen és bérmentve szállító edényeket is ad kölcsön. A múlt évben 780 métermázsza méz került értékesítésre. Végül az egyesület mindenféle méhészeti és szállítási ügyekben ingyen ad utbaigazítást. Cím: Méhészegyesület Budapesten, VII. ker.

Az aranka irtása. A földművelésügyi miniszter az aranka irtására a következő utasítást bocsátotta közre: A csak egy évre művelt táblákon minden legkisebb arankafoltot, a kaszálás előtt, szembeöltő módon, karóval meg kell jelölni. A kijelölés után a foltokat egészen a földig le kell kaszálni, illetve célszerűbben lesarlózni. Gondosan meg kell vizsgálni, hogy mennyire nyulnak még egyes arankaszálak a lekaszált foltok túl a löherébe s legalább még egy lépésnyire tovább kell kaszálni. A lekaszált arankás löherét gondosan zsákba vagy jól összehajtható ponyvába kell összeszedni, ügyelve, hogy ki ne hulljon. A lekaszált herét, ha még nem ment magba az aranka, meg lehet etetni; ellenesetben el kell égetni. A több évre szánt herésekben, lucernásokban ugyanugy kell megjelölni az arankás foltokat, mint fentebb elő van írva. De ezeken a lekaszált foltokat a kaszált takarmány eltávolítása után be kell hinteni körülbelül 30 centiméternyire szalmával s elégetni. Célszerű, ha azok a gazdák, akiknek gazdaságában a heretermelés jelentékeny tért foglal, a hintett szalmát az égetés biztosabb hatása érdekében, petroleummal is meglocsolják. Két hét múlva meg kell vizsgálni a kitégetett foltot s a mutatkozó arankát zsákban vagy ruhában eltávolítani. A foltok felasandók akként, hogy minden gyökér mélyen a földbe kerüljön. További két hét múlva, ha arankás lucerna nem mutatkozik, a foltok bevetethetők. Az ily foltokat ezután is figyelemmel kell kísélni s a mutatkozó arankát a lucernatővel együltt a már előirt módon eltávolítani. — Az 1894. XII. t. c. 51. § a szerint minden birtokos köteles birtokán az arankát megjelenése után azonnal alkalmas módon irtani. Nem teljesen arankamentes löherét és lucernamagot termesztés céljából forgalomba hozni tilos. — Az 52. § a szerint, aki az irtást az 51. § szerinti időben elmulasztja, helyette az irtást költségére a községelöljáróság köteles végezni. — A 95. § k) pontja szerint, aki a káros növényeket a hatóság figyelmeztetése dacára a kitűzött határidő alatt irtani elmulasztja, kibágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, de 60 korona káron felül súlyosabban is büntetettetik.

HIRDETÉSEK.

Rudolfsgnádi ármentesítő és belvizlecsapoló társulattól.

Ad 348/1904. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A „Rudolfsgnádi ármentesítő és belvizlecsapoló társulat” belvizlevezető csatornáin létesítendő 13 darab vastartós téglá ellen falas hid és 7 darab betonosó átereszt építési munkálatainak vállalati úton leendő biztosítása céljából alulírott a következő feltételek mellett a **folyó 1904. évi június hó 4-én délelőtt 10 órára** Perlaszon a társulat hivatalos helyiségében tartandó szóbeli és zárt irasbeli árlejtést hirdetek.

1. Az árlejtésen csak az építési ipar gyakorlatára hatóságilag jogosított magyar honpolgár vehet részt.

2. Ajánlat csak a fentnevezett összes munkálatra tehető.

3. Az ajánlat benyújtása alkalmával az összesen 30 957 korona 58 fillérre előirányzott összeg 5% a, azaz 1548 korona készpénzben, takarékbetétkönyvecskében vagy óvadéokra alkalmas állampapírban a társulat pénztáránál a versenytárgyalás napján leendő; a bánatpénz az el nem fogadott ajánlatok benyújtóinak a versenytárgyalás napján kiadatik, az elfogadott ajánlat benyújtója pedig azt 10%-ra, vagyis 3096 koronára tartozik kiegészíteni, amely összeg a megkötendő szerződés értelmében, mint jótállási biztosíték a munka befejezéséig a társulat pénztárában vissza fog tartatni.

4. Szerződési minta, valamint az általános feltételek és a hidak s átereszek részletes tervezete Perlaszon a társulat hivatalos helyiségében megtekinthetők.

5. Az irasbeli ajánlatok alulírottánál zárt borítékban lepecsételve „Ajánlat” felirással adandók be s a zárt ajánlatoknak felbontása előtt ki ki még szóbeli ajánlatot is tehet.

7. A társulat fentartja magának a jogot arra nézve, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati árra, szabadon választhat.

8. Általános tájékozással kikötöttük, hogy az összes hidaknak és átereszeknek a folyó 1904. évi október hó 15. ére készen kell lenniök.

Perlasz (Torontálmegye), 1904. május 16.

Bilecz József,

2-1

társulati igazgató főmérnök.

LAPUNK
KIADÓHIVATALÁBAN
EGY JÓ HÁZBÓL
VALÓ FIU
TANONCZUL
FIZETÉSSEL FELVÉTTETIK

5683. szám.

Ttkvi 1904.

Hirdetmény.

Dunagárdony tagosított község telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t. c. és az 1897. évi 47532. sz. I. M. Utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak — figyelemmel a 11193/1904—I. I. M. sz. rendeletére — átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a és az 1897. évi 47532 I. M. sz. Utasítás 71. § 4. pontja s 83 §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik személynak, aki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásait hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondások nem fognak többé figyelembe vétetnek;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait, vagy az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogait általában bármely irányban különösen a miatt is, mert valamelyik telekkönyvezetlenség vélt, de tényleg más község telekkönyvébe felvett ingatlan a tényleges birtokos nevére Dunagárdony község betéteibe az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján tehermentesen felvétel (39813. sz. M. 1899. rendelet I. 5. pontja) sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25. napjáig** bezárólag nyújtják be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzétetik, hogy Dunagárdony község eddig vezetett telekkönyve hatályon kívül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése **1904. évi május hó 11-ik napjától** kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek szabályai értelmében történik.

Kelt Titelen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi május hó 11-én.

Lestyánszky Pal.

3-2

kir. járásbíró.

2406. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Bács, Bácsujfalu, Bogyán, Derye és Vajszka községekből álló körállatorvosi állásra Bács székhelyllyel pályázatot nyitok.

Az állással évi 1200 korona fizetés, a községekkel egyezség útján kötendő látogatási díjak, a hivatalos látogatások alkalmával díjmentes fuvar van egybekötve.

A községek apaállat gyógyításáért, valamint a tavaszi állatorvosi szemléért külön díjazás nem jár.

Továbbá ezen körben Bács és Vajszka-hoz két nagy uradalom tartozik, amelyeknél a látogatási díjakra az uradalom és az állatorvos között magán egyezség útján lesz a javadalmozás megállapítva.

Felbivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy eddigi alkalmaztatásukat s minősítéstiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **1904 évi június hó 30-ig** nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Hódság, 1904. évi május hó 16 án.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

Ad 230/1904. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bács Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 8804. alisp. 381/jk. 1904. számú határozatával Boldogasszonyfalva községben községi óvodaépület felépítése rendeltetett el.

Ezen építkezési munkálatnak biztosítása végett Boldogasszonyfalva (Gospodince) községében **1904. évi június hó 12-én délelőtt 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni, amelyhez a vállalkozni szándékozók meghívottak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előírányati összegnek megfelelőleg 10% bányapénzt az árlejtést vezető szolgabíró kezeibe készpénzben, vagy elfogadható értékpapírban tartoznak letenni.

Az óvoda felépítésére 7635 kor. 96 fillér van előírányozva.

Az építésre vonatkozó feltételek, költségvetés és műszaki tervek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők. Írásbeli ajánlatok nem fogadtatnak el.

Boldogasszonyfalva, 1904. május 13 án.

2-1

Az előjáróság.

118. szám.

1904.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódsági kir. járásbíró 1904. Sp. 95/2. számú végzése által dr. Jusits Elemér hódsági ügyvéd által képviselt „Parabutyi segélyszövetkezet” javára Kalkó András pincédi lakos ellen 200 kor. tőke, ennek 1903. évi augusztus hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 122 kor. 40 fill. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 2500 koronára becsült egy 8 lóerejű eséplőgép, stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1904. Sp. 95/4. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Pincéden alperes lakásán leendő eszközésére **1904. évi május hó 26. napjának délutáni 2 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elérvezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódságon, 1904. május hó 11-én.

Váczy János,
kir. bír. végrehajtó.

Faeladási hirdetmény.

A bezdáni kozorai erdő **nagy-saroki rakodójánál** a következő kitűnő minőségű, száraz tűzifakészlet vár eladásra, u. m.:

800 ől cser hasábfa á 20 K 80 f.
320 ől cser dorongfa á 16 K 40 f.
600 ől tölgy hasábfa á 18 K — f.
380 ől tölgy dorongfa á 14 K — f.

Értekezni lehet naponként Bezdánban **Balla János** korcsmárosnál, vagy hétköznapokon a helyszínén, a **rakodónál.**

4-3

Gombos Nándor

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos

ZOMBOR (Bácska)-

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben,

(vendéglősök, mézárások és magánosok részére);

fürdőkádokban

és

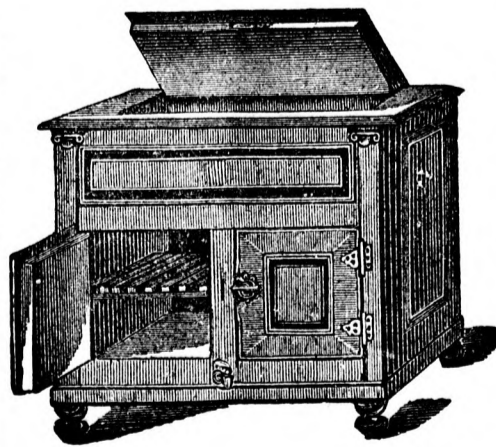
15-11

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilynemű bádogárúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javitások olcsón és pontosan.

➔ Új divat- és rövidárúkereskedés! ➔

Nagy raktár, gazdag választék!

ÜZLETMEGNYITÁS.

Hogy a helybeli és vidéki közönség igényei minél jobban elégtessenek ki, a helybeli piacon a kor kivánalmainak megfelelő

NŐI- és ÚRIDIVAT, valamint RÖVIDÁRÚKERESKEDÉST

nyitottunk, melynek felkeresésére a t. vevőközönséget ezennel meghívjuk.

Tisztelettel

6-6

POLZOVITS TESTVÉREK,
ZOMBOR, SZT.-GYÖRGY-TÉR.

Olcsó beszerzési forrás!

➔ Új divat- és rövidárúkereskedés! ➔

Szőlősgazdák figyelmébe!

Nagy raktár szőlőoltó gummiszalagból.

Nagyobb mennyiségű vételnél magas árengedmény.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteinek.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteinek.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-15

2 évi jótállás!

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyomdájából.